

ROZRZĄDZAĆ (27) *vb impf*

o oraz a jasne.

[*inf* rozrządzać.] ◇ *praes* 1 sg rozrządżam (11). ◇ 3 sg rozrządżą (2). ◇ 1 pl rozrządżamy (12). ◇ *praet* 3 sg m rozrządżął (1). ◇ *fut* 3 sg m będzie rozrządżął (1). ◇ [*con* 3 sg m by rozrządżął.]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w. s.v. rozrządzić.

1. *Porządkować według kolejności, układać według planu; digerere, disponere, ordinare Calep, Cn; describere Mącz; distribuere Calep; in ordinem redigere a. reponere Cn (6) : Mącz 375a; Digero, Ordino, dispono – Rozrządżam, rozkładam. Calep 323a, [737]b.*

a. *O Bogu: stwarzać według swego planu, sprawiać (2) : Superordino, Rozrządżam/ ynączey rośpráwiam. In Bibliis tantum. Mącz 434b.*

rozrządzać co (1): Obaczay to [...] á przypátruy fię dziwom Bożym. Aza wiełz gdy ie Bog rozrządżał [*quando posuit Deus decretum super his*]/ y oświecał światłością obłoki łwe. *BudBib Iob 37/15.*

b. *Rozbierać na cząstki; przen: analizować [co] (1) : Dispicio [...] per translationem, Vważam/ Rozważam Przepátrzewam á Rozrządżam którą rzecz. Mącz 405d.*

2. *Rozkazywać, wydawać polecenia; zawiadywać; disponere Mącz, Calep; dispensare, ordinare Calep, JanStat; procurare Mącz; gubernare Vulg; administrare, instruere, temperare Calep (21) : Procuo, Opátruyę/ Rozrządżam. Mącz 73c, 310c; Dispono – Rozrządżam, diŕponuię. Calep 332a, 331a, 546a, 1052a.*

rozrządzać co (1): gdy Podkárbi Koronny oblicznie będzie/ Podkárbi Dworny nic tych rzeczy ípráwować nie będzie/ które zależą ná Podkárbięgo Koronnégo: ále z wiadomością y rádą Podkárbięgo Koronnégo będzie rozrządżał/ y czynił to/ ná co ieŕt powinien. *SarnStat 335; [Iákoż fie to ná on czás sítáło/ gdy tu Pan przyłzedł [...] gdy dwunaŕci obrał Apóŕtołow zá oyce rozrządżác Kołcioł ŕwoy ŕwięthy GilPos 59]. [Cf rozrządzać co komu; Zwrot.]*

[*rozrządzać co komu: áby ią [dwornik swą czeladź] ciepło chował/ á głodu ćierpieć nie dał: robotę im rozrządżał/ y zá dobre zrobienie dziękował Cresc 1571 37.*

rozrządzać około czego: Przyiechał Krol do Tykoćiná iuż mdły bárzo/ iednák przedŕię koło budowania zamku nieco tám rozrządżał *BielKron 1597 649.*

Zwrot: »[co] porządnie rozrządżać«: podáne Trádicie Apóŕtołŕkie więcey/ niżli Pińanie ich/ tego [*jak wierny ma postępować*] nas vczą; a Kołcioł Boży/ według czałow/ porządnie tho rozrządża. *HerbOdpow V6.]*

a. *Mocą władzy [w tym: w formule aktu ustawodawczego (12)] (14) :*

rozrządzać co (1): iákoż przez ninieyłzy [*sejm*] vłtáwiamy/ zámykamy/ rozrządżamy w Artykułách niżej nápińanych tákową popráwę y obyczay *SarnStat 1216.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: iż (6), aby (4)] (10): Dla tego rozrządżamy/ íkázuiemy/ y vłtáwiamy: áby wŕzyłtki Zamki/ twiárdze/ miáłtá/ [...] byłyby záŕię wróconé. *SarnStat 1097, 208, 406, 656, 1093, 1098 (10).*

W połączeniach szeregowych (5): Téż rozrządżamy/ íkázuiemy/ y vłtáwiamy: Iż [...] *SarnStat 1098; iákoż vłtáwiamy/ rozrządżamy y íkázuiemy ninieyłzym liŕtem: áby Artykuły niżej nápińané w*

Książtwách wyszféy miánowáných: ná wieczné czáfy zá Práwo były chowáné. *SarnStat* 1212, 1097, 1212, 1216.

Szereg: »ustawiać i rozrządzać« = *statuere et ordinare JanStat* [szyk 6:1] (7): dla tego ten Przywiléy wćielenia iáfniéy obiáfniáiąc wćtawiamy y rozrządzamy: áby Szláchta/ obywatéle onych Książtw zá władzå Przywileiá [...] *SarnStat* 1216, 208, 406, 656, 1093, 1099, 1217.[*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*]

b. O Bogu [co] (2) : On iefť Bog Izráelfki co wífem mocnie władnye/ A w możności fwey wífytko tu rozrządza fnádnye *LubPs* P6; Ktory on íam [*Najwyższy*] wífytko rozrządza *BudBib* 4.*Esd*r 13/57.

Synonim: 2. rozkazować.

Formacje współrdzenne cf RZĄDZIĆ.

Cf **ROZRZĄDZANIE**

ZCh, SBu